

TARTALOM

▪ Előszó	9
1. FEJEZET / AZ EMBERI AGY ÉS VIZSGÁLATI MÓDSZEREI <i>Kovács Gyula</i>	11
▪ 1.1 A központi idegrendszer (KIR) anatómiája	12
1.1.1 Felosztás	12
1.1.2 A neuron	12
1.1.3 Agykéreg	13
1.1.3.1 Motoros vagy mozgató agykéreg	14
1.1.3.2 Szenzoros vagy érző agykéreg	15
1.1.3.3 Asszociációs agykéreg	15
▪ 1.2 Alapvető élettani jelenségek	16
1.2.1 A neuron nyugalmi állapotban	16
1.2.2 A szinapszis és ingerületátvitel	17
1.2.3 Az akciós potenciál	17
1.2.4 A neuronális kód és vezérelvek	18
1.2.5 Funkcionális vizsgálati módszerek	19
1.2.6 Léziók	19
1.2.7 EEG, MEG és kiváltott válaszok	20
1.2.8 Egysejt vizsgálatok	21
1.2.9 PET	22
1.2.10 fMRI	23
▪ 1.3 Összegzés	24
▪ 1.4 Kérdések	25
▪ 1.5 Irodalom	25
2. FEJEZET / KÉPTÖMÖRÍTÉS A RETINÁTÓL AZ AGYKÉREGIG <i>Kovács Ilona</i>	27
▪ 2.1 A legelső lépés: laterális gátlás	27
2.1.1 A Hermann-rács	28
2.1.2 Laterális gátlás és perceptuális feldolgozás	30
▪ 2.2 A második lépés: vonaldetekció	32
▪ 2.3 Összefoglalás. Vonaldetekció és perceptuális feldolgozás	34
▪ 2.4 Kérdések	35
▪ 2.5 Irodalom	35

3. FEJEZET / KÖVETKEZTETÉS A KÜLVILÁG TULAJDONSÁGAIRA	<i>Kovács Ilona</i>	
▪ 3.1 Tévedések és találatok – a laterális gátláson túl		37
3.1.1 <i>Cornsweet-illúzió</i>		37
3.1.2 <i>A világoosságkonstancia problémája</i>		38
3.1.3 <i>A nagyságkonstancia problémája</i>		42
▪ 3.2 Összefoglalás. A világ invariáns tulajdonságainak megragadása tévedések és találatok révén		46
▪ 3.3 Kérdések		47
▪ 3.4 Irodalom		48
4. FEJEZET / HALAK, VADAK, MADARAK ÉS EGYÉB KATEGÓRIÁK AZ EMBERI AGYBAN		
	<i>Kovács Gyula</i>	
▪ 4.1 Mi is az a kategorizáció?		50
▪ 4.2 A kategorizáció alapjául a tárgy-szelektív neuronok és agyterületek szolgálnak		51
4.2.1 <i>A makákómajomagy inferotemporális kérgé</i>		51
4.2.2 <i>Az emberi agy alakszelektív területei, a LOC</i>		53
▪ 4.3 Az emberi agy kategóriákra érzékeny területei		54
▪ 4.4 Arcprezentáció az agyban		55
▪ 4.5 Összegzés		56
▪ 4.6 Kérdések		57
▪ 4.7 Irodalom		57
5. FEJEZET / A NYELV KELETKEZÉSE	<i>Pléh Csaba</i>	
▪ 5.1 A nyelvkeletkezés nagy kérdései		59
5.1.1 <i>Áttekintés</i>		59
5.1.2 <i>Az emberi nyelv különlegessége</i>		62
5.1.3 <i>A megvalósító rendszerek</i>		63
▪ 5.2 Ismert tények a nyelvkeletkezés körülményeiről		65
5.2.1 <i>A beszédhangokat előkészítő változások</i>		65
5.2.2 <i>A fogalmi rendszer fejlődését elősegítő változások</i>		67
▪ 5.3 Konkrét elméletek a nyelv keletkezéséről		69
5.3.1 <i>A gesztusnyelvtől a hangzó nyelvig</i>		69
5.3.2 <i>Az NyKSZ rendszere</i>		72
▪ 5.4 Összefoglalás		74
▪ 5.5 Kérdések		75
▪ 5.6 Irodalom		75
6. FEJEZET / A MEGÉRTÉS FOLYAMATÁNAK PSZICHOLOGIAI ELEMZÉSE		
	<i>Pléh Csaba</i>	
▪ 6.1 A megértés összetevői		77
▪ 6.2 Átfogó kérdések a megértés folyamatában		78
6.2.1 <i>A megértés gyorsasága</i>		78
6.2.2 <i>A megértési folyamat általános elvei</i>		80

▪ 6.3 A megértési szintek	81
6.3.1 A hangészlelés	81
6.3.2 A szavak világa	84
6.3.2.1 Tövek és végződések: a szavak felépítése és a szófelismerés	85
6.3.2.2 A morfológiai (alaktani) elemzés kérdései	87
6.3.3 A mondatok megértése	89
6.3.3.1 A propozicionális elemzés kérdései	89
6.3.3.2 A mondat szerkezet felállításának elvei	90
6.3.3.3 Az ADOTT–ÚJ tagolás	91
6.3.3.4 Cselekvésérték: példák az egyenértékűsügre	91
▪ 6.4 Összefoglalás	92
▪ 6.5 Kérdések	92
▪ 6.6 Irodalom	93
7. FEJEZET / NYELVELSAJÁTÍTÁS <i>Lukács Ágnes</i>	
▪ 7.1 Tévedések és találatok a gyereknyelvben	95
▪ 7.2 A beszédhangok észlelésének fejlődése	97
▪ 7.3 A szókincs fejlődése	99
7.3.1 A szótanulás magyarázatai	100
▪ 7.4 Nyelvtani fejlődés	102
▪ 7.5 A nyelvtani fejlődés magyarázatai	105
▪ 7.6 Összegzés	108
▪ 7.7 Kérdések	109
▪ 7.8 Irodalom	109
8. FEJEZET / SZÁMÍTÓGÉPES NYELVÉSZET <i>Babarczy Anna</i>	
▪ 8.1 A mesterséges intelligencia kezdetei	111
8.1.1 Az <i>intelligens gép</i>	111
8.1.2 Az <i>első modellek</i>	111
▪ 8.2 A nyelvtechnológia mai céljai és eszközei	1113
8.2.1 <i>A feladat</i>	113
8.2.2 <i>Két megközelítés</i>	115
▪ 8.3 A számítógépes nyelvfeldolgozás szintjei	115
8.3.1 <i>A beszéd felismerés</i>	115
8.3.2 <i>Parsing: szófaji és morfológiai elemzés</i>	117
8.3.3 <i>Parsing: mondatelemzés</i>	118
8.3.4 <i>Szemantikai elemzés</i>	121
8.3.5 <i>Gépi fordítás</i>	122
▪ 8.4 Összefoglalás	123
▪ 8.5 Kérdések	123
▪ 8.6 Ajánlott irodalom	121

9. FEJEZET / EMLÉKEZETI ILLÚZIÓK	<i>Racsmány Mihály</i>	
▪ 9.1 Ebbinghaus raktára		125
▪ 9.2 Hamis emlékek beültetése		128
▪ 9.3 Ismerlek! Ki is vagy?		131
9.3.1 Emlékszem vagy tudom?		132
▪ 9.4 Összefoglalás		135
▪ 9.5 Kérdések		135
▪ 9.6 Irodalom		135
10. FEJEZET / INTERFERÁLÓ EMLÉKEK	<i>Racsmány Mihály</i>	
▪ 10.1 Zavar a rendszerben		137
▪ 10.2 Tolakodó emlékek: téves találatok		138
10.2.1 A rejtélyes X faktor		140
▪ 10.3 Gátlás és felejtés		142
10.3.1 A gyakorlás gátló hatása		144
▪ 10.4 Összefoglalás		146
▪ 10.5 Kérdések		147
▪ 10.6 Irodalom		147
11. FEJEZET / ÁTMENETI EMLÉKEZÉS	<i>Racsmány Mihály</i>	
▪ 11.1 Frissítés és fenntartás: rövid távú emlékek		149
11.1.1 Halványuló emléksímkák		149
11.1.2 Átmeneti tárák		150
▪ 11.2 Aktív emlékezés: a munkamemória		151
11.2.1 A verbális hurok		153
▪ 11.3 Eltűnő képek		155
▪ 11.4 Tartós munkaszünet: a munkamemória patológiája		157
11.4.1 Működő aktivitás		158
▪ 11.5 Összefoglalás		159
▪ 11.6 Kérdések		160
▪ 11.7 Irodalom		160
12. FEJEZET / ELVESZETT EMLÉKEK	<i>Racsmány Mihály</i>	
▪ 12.1 Amnézia		161
12.1.1 Az emlékezeti zavarok formái		162
▪ 12.2 Eltűnő múlt		164
▪ 12.3 Kóros pontatlanság: a konfabuláció		165
▪ 12.4 Összefoglalás		166
▪ 12.5 Kérdések		166
▪ 12.6 Irodalom		166
▪ Szószedet		169
▪ Névmutató		177
▪ Tárgymutató		179